

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De decima secunda. ca. v.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

tas incumbere eis obseruandi p̄cepta dñi in terra p̄missionis, addidit, qz nō erat terra illa sicut terra egypti: que beneficio fluminis fecūdat, vbi p̄ hortos aque derivat irrigue: sed erat montuosa et campestris: de celo pluuia expectas, et ideo plurimū ibi colendum deū vt daret eis pluuia sp̄suis, tēporaneā scz in autūno, i vere, v' i hyeme, facit seminibus nutriēdis: et serotinā ad cremētū in vere vel estate. Addidit qz de terminis terre, p̄missionis dicens. Vis loc⁹ que calcauerit pes vester: vester erit a deserto qd̄ ē in meridie, et libano q̄ in septentrione, et flumie magno euzfrate q̄ est in oriente, vsqz ad mediterraneum, erit teūrmīni vestri, hoc ē mare qd̄ tyrrhenū dī. Addidit qz q̄ benedictōes et maledictōnes scriptas in libro p̄ trāsito iordane in ingressu suo diceret in hūc modū. Sex tribus maiores natu ascēderent montē garizim euz sacerdotibz leuitis, et sex mīores montē ebal e regione, et q̄ in garizim oēs b̄ndictōes dicerent sup̄ legē obseruatores, et q̄ in ebal respōderēt amē. Post ascēderēt sacerdotes et leuiti cū alijs sex tribubz in ebal et sil' oēs maledictōes imp̄carent trāsgressoribz et q̄ in garizim r̄nderent amen. Et nota qz cū enumerat gētes quas eiecerūt de tra, p̄missionis fere vbiqz sex noīat chanaanē, amorreū, p̄berezeum, sebuseū, eueū, etheum. In hac p̄o iteratione nomiat septimū gergefē. Itē nota qz abrae p̄missū est qd̄ ecē dederēt: q̄ tūc reuera ibi erāt. Sz cū venērūt illuc filij israel: tā tres erāt deiete filij loth deleuerūt gigātes, filij esau horreos, cappado ces p̄tem eueoz.

De decima secunda.

Capitulum. V.

Diditqz moy

a ses, qz nō liceret eis comedere decimā in oppidis suis, nec p̄mogenita pecoz, nec p̄mitias laboz, nec vorina, nec sp̄ote oblata, s̄z tm̄ corā dño i loco que elegerit dñs ibi cū v̄pore comederēt et liberis, seruo et ancilla et leuita q̄ cōcellane⁹ essz. In quo p̄cepto vident fraudari leuite: q̄b p̄missa debebant. Proinde dicit quidā hoc semel factuz: cū p̄mo scz terrā obtinuerunt, Tūc em̄ obtulerūt p̄dicta dño: et deinceps reddiderunt ea leuitis. Sed hoc nihil ē, q̄a nondū dñs locū sibi elegerat in terra p̄missionis, Alij dicūt: qz singulis annis hec fie-

bant sic. Primā partē decime totius vt primā gellinam grant, primam amphoram vini vel olei separabat sibi q̄ decimā dabat leuitis, et illam modicā p̄tem decimaz, ferebat secū in hierusalem: et epulabatur inde corā domino. Et hoc inde cōiectant: qz hec decima precipit ponit in cartallo: qd̄ modicū vas ē, nec verā caperet decimā. Sed hic de p̄mogenitis et primitijs vorinis et spontaneis nihil hūc determinatū. Unde verior est h̄ traditio hebreoz. Singulis annis hebrei faciūt duas decimationes bonoz suoz. Primā se parabat leuitis, d̄ hac dictū est. Deludet elemosyna in manu tua donec inuenias iustū cui des, illuz cui debes. Itē nouē reliqz p̄tes decimabant, et hanc secundam decimā sibi referuabant, et ex ea ter in anno cū ascensū debant in hierusalē oblatōnes et epulas sibi et domui sue faciebāt, et leuitam cōcellaneuz qui etiam cū eis ascēderet inuitabant. In eosdem vsus referuabant sibi secundam animal post primogenitum quasi secundū primogenitum, et similiter post primitias tantundē sibi reponebant quasi secundas primitias. Qui autē ampliora his illis tribz festis expendere volebat aliqua de bonis suis ad huc separabat et cū p̄dictis referuabat: voruens illa dño. Preterea etiā qd̄ā in illis solennitatibz p̄ter ea q̄ diximus sponte qdam expendebāt ad honorē dñi: et hec secundaria p̄cepit moyses ferri ad locū sanctū et comēdi corā dño. Tamē remotioribz licebat ista vendere in loco suo et ferre p̄cium secū et emere sibi in hierusalē quod desiderabat anima sua. Preterea tertio āno duabz decimis sublatis vt dixim⁹: tertiam faciebant iterū decimationē in vsus pauperū: et hāc reponēbāt apud se vt haberēt vñ daret p̄grino et aduene, pupillo et vidue egentibz, et etiā leuitis si indigerēt. In vsus vero p̄pos et hac nihil expendebāt: et de hac dictū est. Omni p̄tentē te tribue. Addidit qz: q̄ si etiam frater aut v̄por, aut filius, aut amicus specialis p̄suaderet aliquē ad cultū idolor, forte p̄pter affluentiam que sequebat gētilēs nō occultaret eum, sed cōuictum aut cōfessum populus obrueret lapidibus, et ille cui persuaserat primus imponeret manus suas sup̄ euz. Eodem modo ciuitas aduersus ciuitatē insurgeret et deleteret eā: si p̄suaderet recedere a cultu dei. Incisuras etiā et caluitiū fieri sup̄

Deuteronomii

mortuos prohibuit, quod et sanguine suoz fundere: et capillos tondere: et sacrificare mortuis vt et ethnici faciunt. Prohibuit quoque morticina comedi. Sed addidit, quia illa sibi immunda possent dare aut vendere peregrinis et aduenis, quia nationes alie licite multumve scuntur que interdicta sunt hebreis. Septimo quoque anno quietis terre addidit moyses: ne creditor exigeret debitum a debitore hebreo duntaxat. A peregrino poterat exigere, et ob hoc vocauit annum illum annum remissionis: non illius tamen cuius erat iubileus. In iubileo enim dimittebantur debita: in hoc differebat peregre. Prohibuitque in primogenitis bobum arari et vellera primogenitorum tondere. Per quod innuit nihil de primogenitis debere sumi vel fieri in usus prios: quia leuitarum erat. Quod si maculam haberet primogenitum poterat comedi in loco suo: sed non coram domino. Repetes quoque moyses de festo pentecosten ait, Septem hebdomadas numerabis tibi ab ea die quam falcem in segetem miseris: et celebrabis diem festum hebdomadarum domino deo tuo. Hoc vt dicit Hieronymus hebrei nec ad litteram nec ad spiritum custodiunt, tunc enim non eodem die fieret pentecostes: quia alij tardius: alij citius metunt finem statum regionum suarum. Fuerunt etiam qui dicerent quod agricola a prima die messionis sue, id est dies computasse, et ea die sibi et suis epulum solenne parasse et diem festum egisse. Hec quidem pentecosten legalem sed pro collectis omnibus quasi die agebant solenne. Tradit iosephus, quod xv. luna phase die, id est solenne azyum offerrebat grana aspicata domino. Et hec erat missio prima falcis in segete, et a. xvj. luna numerabant septem hebdomadas: post quas faciebant pentecosten. Quidam tamen dicunt vt predictum est a die dominica que est in festo azyum debere numerari septem hebdomadas, quia legitur in leuitico, Ab altera die sabbati numerabis, dies. intellige, In primo primum diem pentecosten, secundo secundum diem eiusdem festi.

De appellatione populi ad summum sacerdotem.

Capitulum, VI.

Recepit quoque

iudices civitatum sedere in portis

quasi iudicatos intrinsecus et extrinsecus de finibus civitatis, et vt in ore duorum vel trium testium periret qui interficeret ab eis: et quod manus testium prima fieret in illum. Quod si contingeret iudices illos ambigere de sententia aliquo: ascenderet ad summum sacerdotem: et quod ille iudicaret fieret. Quod si quis sententiam eius non obediret interficeret. De his iudicibus civitatum dicit iosephus quod septem eligebant in singulis civitatibus: prout et studio iusticie accepti. Unus cuiusque vero eorum dabant duo viri ministri de genere leuitarum. Testimonium mulierum non admittentur propter leuitatem, nec sermorum propter ignobilitatem animi: pro qua de facili vel pro timore poterat corrumpi: vel lucro. In appellationibus non licebat pontifici iudicare sine prophetarum senioribus loci illius quem elegerat dominus.

De iusticia regis.

Capitulum, VII.

Didit etiam

quod si quis regem sibi crearet: non alienigenam sed tributum assume ret quod sine consilio pontificis et seniorum nil ordinarer. In ocio spiritus deuteronomius legeret, vros res sibi non multiplicaret ne auerteret eum a recto. Quod autem aut operum pondera non multiplicaret ne potentior fieret in subditos, terminos terre proprie vel aliene non mutaret. Non enim procul est vt leges transcedat quod metas terrarum transmutat. Hoc preceptum plurimum transgressus est salomon quod gloriatur est: quod tantum reliquerat in iherusalem auri et argenti: quantum inuenerat tibi eris et ferri. Tandem tamen penituit vt tradit: de quo post dicit.

De maleficiis abijciendis.

Capitulum, VIII.

Interdixit quoque

quod secum habere arifolos, id est inspectores fibrarum circa aras pro cognoscendis futuris, et coniectores somniorum et augures, id est gestus aut garrulus attendentes, maleficos, id est immolantes pueros demonibus, vel saltu iustrantes, incantatores, id est prestigiosos quod intuentes fallunt, phitones, id est ventriloquis: quod per spiritum malignum loquuntur, a phitone, id est apolline sic dictos, diuinos, id est auruspices, id est astrologos inspectores, necromanticos quod sacrificijs vel carminibus euocant mortuos, quod prophetam suscitaret eis deus de gente eorum: illum audiret.